

İKİNCİ BÖLÜM

KARAR

TEVFİK BALTACI BAŞVURUSU

Başvuru Numarası : 2013/8074
Karar Tarihi : 9/3/2016

Başkan : Engin YIDIRIM
Üyeler : Serdar ÖZGÜLDÜR
Osman Alifeyyaz PAKSÜT
Recep KÖMÜRCÜ
M. Emin KUZ
Raportör Yrd. : Gökçe GÜLTEKİN
Başvurucu : Tevfik BALTACI
Vekili : Av. Damla KÜÇÜK

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, memur olarak görev yapılan dönemde ödenen yaşlılık aylıklarının iadesi işleminin iptali istemiyle açılan davanın reddedilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği iddialarına ilişkindir.

II. BAŞVURU SÜRECİ

2. Başvuru 8/11/2013 tarihinde Anayasa Mahkemesine doğrudan yapılmıştır. Başvuru formu ve eklerinin idari yönden yapılan ön incelemesi neticesinde başvurunun Komisyona sunulmasına engel teşkil edecek bir eksikliğinin bulunmadığı tespit edilmiştir.

3. İkinci Bölüm Birinci Komisyonunca 23/2/2015 tarihinde, kabul edilebilirlik incelemesinin Bölüm tarafından yapılmasına karar verilmiştir.

4. Bölüm Başkanı tarafından 26/06/2015 tarihinde, başvurunun kabul edilebilirlik ve esas incelemesinin birlikte yapılmasına karar verilmiştir.

5. Başvuru belgelerinin bir örneği bilgi için Adalet Bakanlığına (Bakanlık) gönderilmiştir. Bakanlık tarafından Anayasa Mahkemesine sunulan görüş 21/9/2015 tarihinde başvurucuya tebliğ edilmiştir. Başvurucu, Bakanlığın görüşüne karşı beyanlarını süresi içinde ibraz etmemiştir.

III. OLAY VE OLGULAR

A. Olaylar

6. Başvuru formu ve eklerinde ifade edildiği şekliyle ilgili olaylar özetle şöyledir:

7. Başvurucu, Orman Genel Müdürlüğünde mühendis olarak çalışmakta iken memuriyet görevinden ayrılmış 11/7/1964 tarihli ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'na tabi olarak çalışmaya devam etmiştir.

8. Başvurucu 1989 yılında emekli olmuş ve kendisine 506 sayılı Kanun uyarınca yaşlılık aylığı bağlanmıştır.

9. Başvurucu emekli olduktan sonra 6/10/1998 tarihinde, yeniden 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olarak Orman Genel Müdürlüğünde göreve başlamıştır.

10. Başvurucu memur olarak tekrar göreve başladığını belirterek almakta olduğu yaşlılık aylığı ödemelerinin durdurulması talebiyle 26/10/1998 tarihinde Sosyal Güvenlik Kurumu Genel Müdürlüğü'ne (SSK) başvurmuştur.

11. SSK tarafından verilen yazılı cevapta kurum mevzuatında, kurumdaki yaşlılık aylığı almakta iken 657 sayılı Kanun'a göre çalışmaya başlayanların aylıklarının durdurulması veya iptal edilmesi ile ilgili herhangi bir düzenleme bulunmadığı ifade edilmiş, başvurunun talebine yönelik bir işlem yapılmasının mümkün olmadığını bildirilmiştir.

12. Sosyal güvenlik kurumlarından emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlarla ilgili olarak kanun koyucu tarafından yeni bir düzenleme yapılmış; 28/12/2004 tarihli ve 5277 sayılı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 25. maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafında, herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanların bu aylıkları kesilmeksizin genel ve katma bütçeli idareler de dahil olmak üzere Kanun'da belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılmayacağı hüküm altına alınmıştır.

13. Zonguldak İdare Mahkemesi ilgili düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmuş, Anayasa Mahkemesinin 14/11/2006 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan E.2005/146, K.2005/105, 28/12/2005 tarihli kararıyla diğer kanunlarla düzenlenmesi gereken konuların bütçe kanunuyla düzenlenmesinin Anayasa'ya aykırı olduğu belirtilerek düzenlemenin iptaline karar verilmiştir.

14. Bütçe kanununda yer aldığı gerekçesiyle iptal edilen Kanun maddesi herhangi bir değişiklik yapılmaksızın 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin ikinci fıkrasında tekrar düzenlenmiştir.

15. Düzenlemenin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali için tekrar Anayasa Mahkemesine başvurulması üzerine Anayasa Mahkemesinin 18/3/2008 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan E.2005/52, K.2007/35, 3/4/2007 tarihli kararıyla iptali istenen kanun hükmüyle kişinin sosyal güvenlik hakkının ortadan kaldırılmadığı ve emeklilik statüsünün zarar görmediği, kuralın sadece belirtilen yerlerde çalışıldığı ve karşılığında gelir elde edildiği sürece emekli aylığının kesilmesini öngördüğü, kişinin emekli veya yaşlılık aylığından, belirtilen kurumlarda çalışarak daha iyi bir yaşam elde etme düşüncesiyle kendi isteği ile vazgeçtiği ifade edilmiş, iptali istenen kanun maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığı gerekçesiyle iptal isteminin reddine karar verilmiştir.

16. Başvurucu veya görev yaptığı Kurum tarafından başvurunun 5335 sayılı Kanun kapsamında kurumda çalışmaya devam ettiği yönünde Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığına (SGK) herhangi bir bildirim yapılmamış, 5335 sayılı Kanun'da yer alan düzenlemeye rağmen başvurucuya yapılan emekli maaşı ödemesine son verilmemiştir.

17. Başvurucu, yeniden başladığı devlet memurluğu görevinden 20/7/2009 tarihinde emekli olmuştur.

18. Başvurucu, memuriyet hizmetinden emekli olduktan sonra SGK'nın 19/1/2010 tarihli yazısıyla başvurucuya 1/1/2005-14/9/2009 tarihleri arasında ödenen toplam 35.945,41 TL aylıklık aylığının 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi uyarınca başvurucu adına borç kaydedildiği belirtilerek 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 96. maddesinin (a) bendi uyarınca belirtilen meblağın başvurucudan tahsiline karar verilmiştir.

19. Başvurucu aleyhine 30/4/2010 tarihinde Ankara 27. İcra Müdürlüğünün E.2010/7352 sayılı dosyasında takip başlatılmıştır.

20. İcra Müdürlüğünün 26/7/2010 tarihli dosya hesabına göre takipte kesinleşen miktar 57.789,19 TL olmak üzere 67.368,14 TL bakiye borç tespit edilmiş, başvurucu 28/7/2010 tarihinde bu tutarın tamamını ödemiştir.

21. SGK'nın 12/8/2010 tarihli yazısıyla başvurucudan 11.038 TL fazladan tahsil edildiği belirtilerek bu tutar iade edilmiştir.

22. Başvurucudan toplamda 56.330,14 TL tahsil edilmiştir.

23. Başvurucu, SGK'nın 19/1/2010 tarihli tahsil işleminin iptali istemiyle 31/5/2010 tarihinde Ankara 11. İş Mahkemesinde dava açmıştır.

24. Mahkemenin 7/6/2012 tarihli ve E.2010/513, K.2012/506 sayılı kararıyla davanın reddine karar verilmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

" .. davacının 13/7/2009 tarihinde memuriyetten Emekli Sandığına tabi olarak emekli olmak istediği ve emekliye sevk edildiği, bunun üzerine Kurumca 1/1/2005 ile 14/9/2009 arasında ödenen aylıkların borç kayıt edilerek Kurumca sigortalıdan istendiği, bunun üzerine davacının Mahkememizde dava açtığı, Kurum dosyalarının incelenmesinde ve yapılan bilirkişi irdelemesinde Kurumun yaptığı işlemin yürürlükte bulunan 5277 ve 5335 sayılı Kanunlara uygun olduğu tespit edilmiş davanın reddi cihetine gidilmiştir. "

25. Kararın temyizi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 6/6/2013 tarihli ve E.2012/21594, K.2013/12778 sayılı ilamıyla "Dosyadaki yazılara, hükmün Dairemizce de benimsenmiş bulunan yasal ve hukuksal gerekçeleriyle dayanağı maddî delillere ve özellikle bu delillerin takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, yerinde bulunmayan bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün onanmasına" karar verilmiştir.

26. Karar, başvurucuya 8/11/2013 tarihinde tebliğ edilmiştir.

27. Başvurucu 8/11/2013 tarihinde bireysel başvuruda bulunmuştur.

B. İlgili Hukuk

28. Zonguldak İdare Mahkemesinin Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurduğu 5277 sayılı Kanun'un 25. maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafı şöyledir:

"Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50'sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda

herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar.”

29. Anayasa Mahkemesinin 14/11/2006 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan E.2005/146, K.2005/105, 28/12/2005 tarihli kararının ilgili kısmı şöyledir:

“Bu durumda, diğer yasalarla düzenlenmesi gereken konuların bütçe yasasıyla düzenlenmesi Anayasa’nın 87., 88., 89., 161. ve 162. maddelerine aykırılık oluşturduğundan itiraz konusu kuralların iptali gerekir.

VI-SONUÇ

28.12.2004 günlü, 5277 sayılı “2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu”nun 25. maddesinin (f) fıkrasının ikinci ve üçüncü paragraflarının Anayasa’ya aykırı olduğuna ve İPTALİNE, 28.12.2005 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.”

30. Anayasa’ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali için Anayasa Mahkemesine başvurulmuş 5335 sayılı Kanun’un 30. maddesinin ikinci fıkrası şöyledir:

“Herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emeklilik veya yaşlılık aylığı alanlar bu aylıkları kesilmeksizin; genel bütçeye dahil daireler, katma bütçeli idareler, döner sermayeler, fonlar, belediyeler, il özel idareleri, belediyeler ve il özel idareleri tarafından kurulan birlik ve işletmeler, sosyal güvenlik kurumları, bütçeden yardım alan kuruluşlar ile özel kanunla kurulmuş diğer kamu kurum, kurul, üst kurul ve kuruluşları, kamu iktisadi teşebbüsleri ve bunların bağlı ortaklıkları ile müessese ve işletmelerinde ve sermayesinin %50’sinden fazlası kamuya ait olan diğer ortaklıklarda herhangi bir kadro, pozisyon veya görevde çalıştırılmaz ve görev yapamazlar.”

31. Anayasa Mahkemesinin 18/3/2008 tarihli Resmî Gazete’de yayımlanan E.2005/52, K.2007/35, 3/4/2007 tarihli kararının ilgili kısmı şöyledir:

“...

Dava konusu kural, emekli veya yaşlılık aylığı almakta olan kişinin kendini çalışma gücüne sahip görerek kendi isteği ile kuralda belirtilen yerlerde yeniden çalışmaya başlaması durumunda emekli aylığının kesilmesine ilişkindir.

Buna göre, kişinin sosyal güvenlik hakkı ortadan kaldırılmamakta ve emeklilik statüsü zarar görmemektedir. Kural, sadece belirtilen yerlerde çalışıldığı ve karşılığında gelir elde edildiği sürece emekli aylığının kesilmesini öngörmektedir. Bu durumda da sosyal güvenliğin sosyal riskler karşısında asgari yaşam düzeyinin sağlanması amacı ortadan kalkmamaktadır. Kişi, yaşlılık dolayısıyla çalışmama riski karşılığında sosyal güvenlik sisteminin sağladığı emekli veya yaşlılık aylığından, belirtilen kurumlarda çalışarak daha iyi bir yaşam elde etme düşüncesiyle kendi isteği ile vazgeçmektedir.

Anayasa’nın 49. maddesinde, çalışmanın herkesin hakkı ve ödevi olduğu belirtilmiş, Devlete, çalışanların yaşam düzeyini yükseltmek, çalışma yaşamını geliştirmek için çalışanları korumak, çalışmayı denetlemek ve işsizliği gidermeye elverişli ekonomik bir ortam yaratmak için gerekli önlemleri almak ödevi verilmiştir. Devlet, kişinin çalışma hakkını kullanabilmesi için iş alanında gerekli önlemleri alacak ve sınırlamaları kaldırarak görevini yerine getirecek, bireyde çalışarak topluma yük olmaktan kurtulacaktır.

Devletin herkese iş verme, herkesi işe yerleştirme zorunluluğu bulunmamaktadır. Ancak, Devlet olanakları ölçüsünde, yeterli örgütler kurarak iş bulmayı kolaylaştırıp sağlamak için gerekli önlemleri almakla yükümlüdür. İşsizliği önlemek amacıyla yapacağı çalışmalarla Devlet, öncelikle kamu sektöründe iş vermek yolunu izleyecek, bu nedenle de yasal düzenlemeler yapacaktır. Buna göre, Devlet işsizlere de iş imkanı sağlayacak istihdam tedbirlerini almak zorundadır. Sosyal güvenlik kurumlarından emekli veya yaşlılık aylığı almakta iken kendi isteği ile belirtilen yerlerde yeniden çalışmaya başlayanların emekli veya yaşlılık aylıklarının kesilmesinin, özellikle öğrenimlerini tamamlayıp iş arayan gençlere iş bulma amacı dikkate alındığında daha büyük sorunların çözümüne yönelik düzenlemeler olduğu anlaşılmaktadır.

Açıklanan nedenlerle, sosyal güvenlik kurumundan emekli veya yaşlılık aylığı almakta olanların, kuralda sayılan kurum ve kuruluşlarda kendi istekleri ile yeniden çalışmaya başlamaları ve karşılığında aylık almaları nedeniyle, yaşlılık veya emekli aylıklarının kesilmesini öngören dava konusu kural, Anayasa'nın 2., 49. ve 60. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir."

32. Maliye Bakanlığının 279 sayılı Tel Emrinin 10. maddesi şöyledir:

"Kamu Kurum ve Kuruluşlarının 31/12/2004 tarihi itibarıyla çalıştırdıkları personelden SSK, Bağ-Kur, Emekli Sandığı ile 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 20. maddesi uyarınca kurulan sandıklardan emeklilik veya yaşlılık aylığı almakta olanlardan 1/1/2005 tarihinden itibaren çalışmaya devam edeceğini yazılı olarak beyan edenler ve bu tarihten itibaren görevden ayrılanları, 5277 sayılı Kanun'un 25/f maddesinin uygulanmasını sağlamak amacıyla yedi iş günü içerisinde ilgili Sosyal Güvenlik Kurumuna bildireceklerdir."

33. 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (a) ve (b) bendi şöyledir:

"Kurumca işverenlere, sigortalılara, isteğe bağlı sigortalılara gelir veya aylık almakta olanlara ve bunların hak sahiplerine, genel sağlık sigortalılarına ve bunların bakmakla yükümlü olduğu kişilere, fazla veya yersiz olarak yapıldığı tespit edilen bu Kanun kapsamındaki her türlü ödemeler;

a) Kasıtlı veya kusurlu davranışlarından doğmuşsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla on yıllık sürede yapılan ödemeler, bu ödemelerin yapıldığı tarihlerden,

b) Kurumun hatalı işlemlerinden kaynaklanmışsa, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla beş yıllık sürede yapılan ödemeler toplamı, ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren yirmidört ay içinde yapılacak ödemelerde faizsiz, yirmidört aylık sürenin dolduğu tarihten sonra yapılacak ödemelerde ise bu süre sonundan,

...
itibaren hesaplanacak olan kanunî faizi ile birlikte, ilgililerin Kurumdan alacağı varsa bu alacaklarından mahsup edilir, alacakları yoksa genel hükümlere göre geri alınır. "

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

34. Mahkemenin 9/3/2016 tarihinde yapmış olduğu toplantıda başvuru incelenip gereği düşünüldü:

A. Başvurucunun İddiaları

35. Başvurucu, emekli olduktan sonra tekrar devlet memuru olarak çalışmaya başladığını, bu tarihten sonra çıkarılan Kanun ile emeklilik aylığı tutarının bir kısmının borç kaydedilerek iadesinin talep edildiğini, emeklilik aylığının kanunla elinden alınmasının kazanılmış haklar ilkesine aykırı olduğunu, emeklilik hakkının kısıtlanmasında ölçülülük ilkesine aykırı davranıldığını, yasal değişikliğe ilişkin olarak kendisine çalıştığı kurum veya SGK tarafından bir bildirim veya uyarı yapılmadığını, ilgili düzenleme yürürlüğe girmeden önce zaten çalışmaya başladığını ve tekrar çalışmaya başladığı tarihte emekli aylığının kesilmesi için yaptığı başvurunun dikkate alınmadığını, yargılama sürecinde Mahkemece delillerin değerlendirilmesi ve hukuk kurallarının yorumlanmasında açıkça keyfi davranıldığını, iddialarının Mahkemece cevaplandırılmadığını ve dava dilekçesinde belirtilen kanun hükümlerinin neden dikkate alınmadığının belirtilmediğini, emsal olabilecek nitelikteki Yargıtay 21. Hukuk Dairesinin E.2004/62, K.2004/2899 sayılı kararında, 506 sayılı Kanun'un mülga 63. maddesi gereği tercihte bulunma hakkının kişiye tanınması gerektiğini, tercih hakkı sunulmadan yaşlılık aylığının kesilemeyeceğinin düzenlendiğini belirterek kazanılmış haklarının, hukuki güvenlik ilkesinin, adil yargılanma hakkının, sosyal güvenlik hakkının ihlal edildiğini ileri sürmüştü; Mahkeme kararının bozulması veya tazminata hükmedilmesi talebinde bulunmuştur.

B. Değerlendirme

36. Anayasa Mahkemesi, olayların başvuru tarafından yapılan hukuki nitelendirmesi ile bağlı olmayıp olay ve olguların hukuki tavsifini kendisi takdir eder (Tahir Canan, B. No: 2012/969, 18/9/2013, § 16). Başvurucunun iddialarının mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi uygun görülmüştür.

1. Kabul Edilebilirlik Yönünden

37. Başvurucu, emekli olduktan sonra tekrar devlet memuru olarak çalışmaya başladığını, bu tarihten sonra çıkarılan Kanun ile emeklilik aylığı tutarının bir kısmının borç kaydedilerek iadesinin talep edildiğini, emeklilik aylığının kanunla elinden alınmasının kazanılmış haklar ilkesine aykırı olduğunu iddia etmiştir.

38. Bakanlık, görüş yazısında başvurucunun iddiasının mülkiyet hakkı kapsamında incelenmesi gerektiği bildirilmiştir.

39. Anayasa'nın "Mülkiyet hakkı" kenar başlıklı 35. maddesi şöyledir:

Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir.

Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir.

Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."

40. Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkı, özel hukukta veya idari yargıda kabul edilen mülkiyet hakkı kavramlarından farklı bir anlam ve kapsama sahip olup bu alanda kabul edilen mülkiyet hakkı, yasal düzenlemeler ile yargı içtihatlarından bağımsız olarak özerk bir yorum ile ele alınmalıdır (Hüseyin Remzi Polge, B. No: 2013/2166, 10/6/2015, § 31).

41. Anayasa'da yer alan mülkiyet hakkı, bireylere bir tür sosyal güvenlik ödemesi alma hakkı içermemekle beraber yürürlükteki mevzuatta, önceden prim ödeme şartıyla veya şartsız olarak sosyal yardım alma hakkı şeklinde bir ödeme yapılması öngörülmüş ise yargısal içtihatlarla paralel olarak ilgili mevzuatın aradığı şartları yerine getiren bireyin mülkiyet hakkı kapsamına giren bir menfaatinin doğduğu kabul

edilmelidir (*Hüseyin Remzi Polge*, § 36). Ayrıca mülkiyet hakkının belli şartlar altında ortadan kaldırılması, onun en azından ortadan kaldırılincaya kadar "*mülk*" olarak kabul edilmesine engel teşkil etmez (*Bülent Akgül*, B. No: 2013/3391, 16/9/2015, § 56).

42. Somut olayda olduğu gibi SGK tarafından bağlanan yaşlılık aylıklarının geri ödenmesine karar verilmesi sonucunda başvurunun mülkiyet hakkına müdahale edilip edilmediğinin tespiti için öncelikle bu durumun mülkiyet hakkı kapsamında bir hak teşkil edip etmediğinin belirlenmesi gerekir.

43. Başvuru konusu olayda; emekli olduktan sonra başvurucuya 506 sayılı Kanun hükümlerine göre yaşlılık aylığı ödendiği, başvurunun memur olarak çalışmaya başladığı dönemde SGK'ya bildirimde bulunarak almakta olduğu yaşlılık aylığı ödemelerinin durdurulmasını talep ettiği, SGK tarafından başvurunun isteminin reddedildiği, 5335 sayılı Kanun'la getirilen herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan yaşlılık aylığı alanların; bu aylıkları kesilmedikçe belirtilen kamu kurum ve kuruluşlarında çalıştırılmayacağı yönündeki düzenlemeye karşı başvurunun görev yaptığı İdarenin SGK'ya başvuru hakkında herhangi bir bildirimde bulunmadığı, Maliye Bakanlığının 279 sayılı Tel Emrinde 5335 sayılı Kanun kapsamındaki personelin SGK'ya bildirilmesi yönündeki yükümlülüğün ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına yüklendiği anlaşılmıştır. Somut başvuruya bir bütün olarak bakıldığında; 1/1/2005 tarihinden 14/9/2009 tarihine kadar geçen dört yıl dokuz ay boyunca başvurunun yaşlılık aylığı ödemelerine devam edildiği anlaşılmış, bu nedenle iadesi talep edilen tutar üzerinde başvurunun mülkiyet hakkı kapsamında bir menfaatinin bulunduğu sonucuna varılmıştır.

44. Açıklanan nedenlerle açıkça dayanaktan yoksun olmayan ve kabul edilemezliğine karar verilmesini gerektirecek başka bir neden bulunmayan başvurunun, kabul edilebilir olduğuna karar verilmesi gerekir.

2. Esas Yönünden

45. Başvurucu, emekli olduktan sonra kamu kurumunda tekrar çalışmaya başladığını, 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin uygulanması sonucunda kendisine ödenen yaşlılık aylığı tutarının bir kısmının borç kaydedilerek iadesinin talep edildiğini, emeklilik hakkının kısıtlanmasında ölçülülük ilkesine aykırı davranıldığını, yasal değişikliğe ilişkin olarak kendisine çalıştığı kurum veya SGK tarafından bir bildirim veya uyarı yapılmadığını, ilgili düzenleme yürürlüğe girmeden önce zaten çalışmaya başlamış olduğunu ve çalışmaya başladığı dönemde emekli aylığının kesilmesi için yaptığı başvurunun dikkate alınmadığını, emeklilik aylığının kanunla elinden alınmasının kazanılmış haklar ilkesine aykırı olduğunu iddia etmiştir.

46. Bakanlık görüş yazısında, başvurunun 6/10/1998 tarihi ile 14/9/2009 tarihi arasında hem 506 sayılı Kanun kapsamında yaşlılık aylığı aldığı hem de memuriyet görevi üstlenmesi nedeniyle maaş aldığını, 7/1/2005 tarihli ve 279 sayılı Bağ-Kur genelgesi ile başvurunun durumunda olup çalışmaya devam edeceklerin yedi iş günü içerisinde SGK'ya başvurularının zorunlu kılındığı, başvurunun SGK'ya herhangi bir başvurusunun bulunmadığı bildirilmiştir. Öte yandan 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinin bireyin sosyal güvenlik hakkını tamamen ortadan kaldırmadığı, emeklilik statüsünün zarar görmediği ifade edilmiştir.

47. Anayasa'nın "*Temel hak ve hürriyetlerin sınırlanması*" kenar başlıklı 13. maddesi şöyledir:

"Temel hak ve hürriyetler, özlerine dokunulmaksızın yalnızca Anayasanın ilgili maddelerinde belirtilen sebeplere bağlı olarak ve ancak

kanunla sınırlanabilir. Bu sınırlamalar, Anayasanın sözüne ve ruhuna, demokratik toplum düzeninin ve lâik Cumhuriyetin gereklerine ve ölçülülük ilkesine aykırı olamaz.”

48. Mülkiyet hakkının sınırlamaları ve güvenceleri açısından Anayasa'nın mülkiyeti bir hak olarak tanımlayan 35. maddesinin 13. maddesiyle birlikte değerlendirilmesi gerekir. Anayasa'nın 35. maddesinin birinci fıkrasında genel olarak hak tanınmakta; ikinci ve üçüncü fıkralarda ise sınırlama ve güvence ölçütleri gösterilmektedir. Bu sınırlama ve güvence ölçütlerinin Anayasa'nın 13. maddesi ışığında yorumlanması gerekir. Bu kapsamda mülkiyet hakkı, özüne dokunulmaksızın kamu yararı amacıyla ve kanunla sınırlanabilir.

49. Mülkiyet hakkına ilişkin Anayasa Mahkemesi kararlarında söz konusu ölçütler çoğunlukla birlikte uygulanmakta ve bireyin hakkıyla kamu yararı arasında kurulması gereken adil dengeye vurgu yapılmaktadır (AYM, E.1999/33, K.1999/51, 29/12/1999). Bu noktada, ihlal teşkil ettiği iddia edilen önlemin temelini oluşturan kamu yararı karşısında bireye düşen fedakârlığın ağırlığı gözönünde bulundurulmalıdır (Korkut Bahadır, B. No: 2014/4025, 11/12/2014, § 43).

50. Somut olayda çözümlenmesi gereken ilk mesele, başvurunun mülkiyet hakkına yönelik bir müdahale bulunup bulunmadığıdır. Sonraki aşamalarda, varlığı kabul edilen müdahalenin kanuni dayanağının olup olmadığı, meşru amaçlara dayanıp dayanmadığı, müdahalenin amacı ve kullanılan araçlar ile başvurucuya yüklenen külfetin ölçülü olup olmadığı hususlarının tespit edilmesi gerekir.

i. Müdahalenin Mevcudiyeti

51. Başvurucu, 506 sayılı Kanun'a göre emekli olduktan sonra kamu görevlisi olarak tekrar çalışmaya başlamış, bu süreçte başvurucuya yapılan yaşlılık aylığı ödemesine devam edilmiştir. Daha sonra yürürlüğe giren 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesine göre; Kanun'da belirtilen kamu kurumlarında çalışan ve kendisine yaşlılık aylığı ödenen kimselere bu kurumlarda çalışmaya devam ettikleri süreçte yaşlılık aylığı ödenemeyeceği düzenlenmiştir. Açık yasal düzenlemeye rağmen başvurunun yaşlılık aylığı ödemelerine son verilmemiştir. Bu durum başvurunun tekrar emeklilik talebinde bulunduğu zamana kadar devam etmiş, bu tarihte ise başvurucuya yapılan ödemeler geriye yönelik olarak talep edilmiştir.

52. Başvurucu, borç kaydedilen tutarı ödemiş ve SGK'nın 19/1/2010 tarihli tahsil işleminin iptali istemiyle Ankara 11. İş Mahkemesinde dava açmıştır.

53. Başvurucu, borç kaydedilen tutar ödenmiş ve SGK'nın 19/1/2010 tarihli tahsil işleminin iptali istemiyle Ankara 11. İş Mahkemesinde dava açmıştır. Mahkemenin 7/6/2012 tarihli kararıyla tahsil işleminin mevzuat hükümlerine aykırı olmadığı belirtilerek dava reddedilmiştir. Temyiz incelemesinde İlk Derece Mahkemesi kararı onanmıştır.

54. Açık yasal düzenlemeye rağmen SGK tarafından başvurucuya yaşlılık aylığı ödemesine dört yıl dokuz ay süreyle devam edilmesi, başvurunun tekrar emeklilik talebinde bulunması sonucunda 35.945,41 TL tutarın adına borç kaydedilmesi, bu tutarın 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (a) bendine göre toplamda 56.330,14 TL olarak tahsil edilmesinin başvurunun mülkiyet hakkına müdahale teşkil ettiğinde kuşku yoktur.

ii. Müdahalenin İhlal Oluşturup Oluşturmadığı

Kanunilik

55. Mülkiyet hakkına yapılan müdahale, Anayasa'nın 13. maddesinde belirtilen şartlar yerine getirilmediği müddetçe Anayasa'nın 35. maddesinin ihlaline yol açacaktır. Bu itibarla sınırlamanın Anayasa'nın 13. maddesinde öngörülen (bkz. § 36) koşullara uygun olup olmadığının belirlenmesi gerekir.

56. Anayasa'nın 35. maddesinde mülkiyet hakkına getirilecek sınırlamaların kamu yararı amacıyla ve kanunla yapılması gerektiği hüküm altına alınmıştır. Bu nedenle mülkiyet hakkına yönelik müdahalelerde ilk incelenmesi gereken ölçüt hukuka dayalı olma ölçütüdür. Bu ölçütün sağlanmadığı tespit edildiğinde diğer ölçütler bakımından inceleme yapılmaksızın mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılacaktır (*Bekir Yazıcı*, B. No: 2013/3044, 17/12/2015, §§ 61, 62).

57. SGK'nın 19/1/2010 tarihli işlemiyle başvurucudan tahsil edilen tutarın kanuni dayanağı olarak 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi gösterilmiştir.

58. 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinde yer alan düzenlemeye ilk olarak 5277 sayılı 2005 Mali Yılı Bütçe Kanunu'nun 25. maddesinin (f) fıkrasının ikinci paragrafında yer verilmiş, anılan hüküm Anayasa Mahkemesinin 4/11/2006 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan E.2005/146, K.2005/105, 28/12/2005 tarihli kararıyla diğer kanunlarda düzenlenmesi gereken konuların bütçe kanunlarında düzenlenemeyeceği gerekçesiyle iptal edilmiştir. Anayasa Mahkemesi Kararı Resmî Gazete'de yayımlanmadan önce kanun koyucunun aynı hükme 21/4/2005 tarihli ve 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinde yer vermiştir.

59. İlk Derece Mahkemesince yapılan incelemede başvurucudan tahsili talep edilen ve 1/1/2005 tarihi ile 14/9/2009 tarihi arasında ödenen tutarı kapsayan alacağın 5277 sayılı Kanun ve 5335 sayılı Kanun hükümlerine uygun olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle başvurucunun mülkiyet hakkına yapılan müdahalenin kanunilik ölçütünü karşıladığı sonucuna varılmıştır.

60. Bu durumda başvurucunun mülkiyet hakkına yapılan ve kanunilik ölçütünü taşıyan müdahalenin meşru bir amacının bulunup bulunmadığının tespit edilmesi gerekmektedir.

Meşru Amaç

61. Anayasa'ya aykırı olduğu gerekçesiyle iptali istenen 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi Anayasa Mahkemesinin 18/3/2008 tarihli Resmî Gazete'de yayımlanan kararında incelenmiş; iptal istemine konu kuralın, emekli veya yaşlılık aylığı almakta olan kişinin kendini çalışma gücüne sahip görerek kendi isteği ile kuralda belirtilen yerlerde yeniden çalışmaya başlaması durumunda emekli aylığının kesilmesine ilişkin olduğu ifade edilmiştir. Düzenlemenin kişinin sosyal güvenlik hakkını ortadan kaldırmadığı ve emeklilik statüsüne zarar vermediği, belirtilen yerlerde çalışıldığı ve karşılığında gelir elde edildiği sürece bireye ödenen aylıkların kesilmesiyle sınırlı bir sonuç doğurduğu belirtilmiştir. Bu durumda sosyal güvenliğin sosyal riskler karşısında asgari yaşam düzeyinin sağlanması amacının ortadan kaldırılmadığı belirtilmiştir (bkz. § 31).

62. Öte yandan bireylerin, yaşlılık dolayısıyla çalışamama riski karşılığında sosyal güvenlik sisteminin sağladığı emekli veya yaşlılık aylığından, belirtilen kurumlarda çalışarak daha iyi bir yaşam elde etme düşüncesiyle kendi isteği ile vazgeçtiği, kanun koyucunun işsizliği önlemek amacıyla yapacağı çalışmalarla kamu sektöründe istihdamı sağlayacağı, emekli veya yaşlılık aylığı almakta iken kendi isteği

ile belirtilen yerlerde yeniden çalışmaya başlayanların emekli veya yaşlılık aylıklarının kesilmesi yönündeki düzenlemenin özellikle öğrenimlerini tamamlayıp iş arayan gençlere iş bulma amacı sağladığı, daha büyük sorunların çözümüne yönelik kuralın Anayasaya aykırı olmadığı tespit edilmiştir (bkz. § 31).

63. Belirtilen tespit ışığında 506 sayılı Kanun'a göre emekli olduktan sonra tekrar kamu sektöründe çalışmaya başlayan başvurucuya ödenen yaşlılık aylıklarının, 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinde yer alan düzenleme nedeniyle (bkz. § 18) geri alınması yönündeki idari işlemin kamu yararı çerçevesinde meşru bir amaç taşıdığı sonucuna varılmıştır.

Ölçülülük

64. Son olarak 1/1/2005 ile 14/9/2009 tarihleri arasında başvurucuya ödenen 35.945,41 TL miktarındaki yaşlılık aylıklarının başvurucu adına borç kaydedilip 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (a) bendi uyarınca yersiz ödeme tarihinden itibaren hesaplanan kanuni faiziyle birlikte geri alınması, başvurucudan toplamda 56.330,14 TL tutarın tahsil edilmesi sonucunda mülkiyet hakkına yapılan müdahalede, kamu yararı ile bireysel yarar arasında makul bir dengenin gözetilip gözetilmediği değerlendirilmelidir.

65. Anayasa'nın 13. maddesinde ifade edilen "ölçülülük ilkesi", temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin başvurularda öncelikli olarak dikkate alınması gereken bir güvencedir. Ölçülülük, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırma amaçları ile araç arasındaki ilişkiyi yansıtır. Ölçülülük denetimi, ulaşılmak istenen amaçtan yola çıkılarak bu amaca ulaşılmak için seçilen aracın denetlenmesidir. Bu sebeple mülkiyet hakkına getirilen müdahalelerde, hedeflenen amaca ulaşabilmek için seçilen müdahalenin elverişli, gerekli ve orantılı olup olmadığı değerlendirilmelidir (Osman Bayrak, B. No: 2013/3803, 25/2/2015, § 74).

66. Mülkiyet hakkına yönelik müdahale sonucunda ortaya çıkan yeni durumun ve bozulan yararlar dengesinin, bireye kişisel ve aşırı bir yük yüklememesi gerekir (Korkut Bahadır, § 43).

67. Başvuru konusu olayda başvurucu; 506 sayılı Kanun'a göre yaşlılık aylığı almaya hak kazandığını, sonradan yürürlüğe giren 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesiyle bu hakkının sona erdirildiğini, ilgili düzenlemeye rağmen SGK tarafından yaşlılık aylığı ödemelerine devam edildiğini, yeni düzenlemede bireye tercih hakkı tanındığını, çalıştığı kurum tarafından bu konuda bilgilendirilmediğini, mevzuata göre tercih hakkına ilişkin yazılı beyanının alınması gerektiğini, ilgili düzenleme yürürlüğe girmeden önce zaten çalışmaya başladığını ve çalışmaya başladığı dönemde emekli aylığının kesilmesi için yaptığı başvurunun dikkate alınmadığını, kendisinden tahsil edilen alacak tutarı nedeniyle emeklilik hakkının kısıtlanmasında ölçülülük ilkesine aykırı davranıldığını iddia etmiştir.

68. Başvurucunun, SGK'nın 19/1/2010 tarihli tahsil işleminin iptali istemiyle Ankara 11. İş Mahkemesinde açtığı dava, Mahkemenin 7/6/2012 tarihli gerekçeli kararında yer alan "*Kurum dosyalarının incelenmesinde ve yapılan bilirkişi irdelemesinde Kurumun yaptığı işlemin yürürlükte bulunan 5277 ve 5335 sayılı Kanunlara uygun olduğu tespit edilmiş davanın reddi cihetine gidilmiştir.*" şeklindeki ifadeyle reddedilmiştir. Kararın temyizi üzerine Yargıtay 10. Hukuk Dairesinin 6/6/2013 tarihli ilamıyla "*Dosyadaki yazılara, hükmün Dairemizce de benimsenmiş bulunan yasal ve hukuksal gerekçeleriyle dayanağı maddî delillere ve özellikle bu delillerin takdirinde bir isabetsizlik görülmemesine göre, yerinde bulunmayan bütün temyiz itirazlarının reddiyle usul ve kanuna uygun olan hükmün onanmasına*" karar

verilmiştir. Başvurucunun; idarenin kusurlu davranışıyla hatalı idari işlem tesis edildiği yönündeki şikâyetleri hakkında ise değerlendirme yapılmadığı gözlemlenmiştir. Ancak somut davada kusur tespiti önem arz ettiği, hatanın Kurumdan kaynaklanıp kaynaklanmadığının belirlenmesi sonucunda hatalı yapılan ödemenin tahsilinde 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (a) ve (b) bendine göre farklı sonuçların ortaya çıkacağı açıktır (bkz. § 33).

69. Başvurucunun 506 sayılı Kanun'a göre almakta olduğu yaşlılık aylığının kamu sektöründe çalıştığı süre boyunca kesilmesini ön gören 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinde yer alan düzenleme Anayasa Mahkemesinin 18/3/2008 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan kararında incelenmiş, anılan Kanun maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. İlgili Kanun maddesine karşın, hatalı işlemi sonucunda SGK, başvurucuya yaşlılık aylığı ödemeye devam etmiştir.

70. "İyi yönetim" ilkesi, kamu yararı kapsamında bir konu söz konusu olduğunda kamu otoritelerinin; uygun zamanda, uygun yöntemle ve her şeyden önce tutarlı olarak hareket etmelerini gerektirir (*Kenan Yıldırım ve Turan Yıldırım*, B. No. 2013/711, 3/4/2014, § 68).

71. İdarenin hatalı işleminden kaynaklanan mülkiyet hakkına yönelik müdahalenin ölçülü olup olmadığının tespitinde; idarenin hatalı işlemi karşısındaki tutumu, işlemin fark edilmesinde geçen süre, hatalı işlem nedeniyle ödenen paranın tahsil edilmesindeki yöntem, alacağa kanuni faiz gibi yaptırımların ön görülüp görülmediği önem arz etmektedir.

72. Belirtilmelidir ki başvurucuya ödenen yaşlılık aylığının yersiz olduğunun tespit edilmesinde geçen dört yıl dokuz aylık süre oldukça uzundur. Bu süre boyunca başvurucuya ödenmeye devam eden yaşlılık aylığının kesilmesini sağlamak amacıyla başvurucunun görev yaptığı kurum olan Orman Genel Müdürlüğü ile SGK arasından herhangi bir iletişimin kurulamadığı gözlemlenmiştir. Ayrıca Maliye Bakanlığının 279 sayılı Tel Emrinde 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesi kapsamındaki personeli SGK'ya bildirme yükümlülüğü ilgili kamu kurum ve kuruluşlarına yüklenmiştir (bkz. § 32). Öte yandan başvurucunun durumunu tespit etmek için derin bir araştırmaya ihtiyaç duyulmayacağı da açıktır. Bu durum; idari işlev gören ayrı hukuksal statülere bağlı değişik kurum ve kuruluşların bir bütün oluşturduğunu ifade eden idarenin bütünlüğü ilkesi ile bağdaşmamaktadır.

73. İfade edildiği üzere iyi yönetim ilkesi; mülkiyet hakkı kapsamında yapılan incelemelerde hususi bir öneme sahiptir. Bu çerçevede kamu otoritelerinden beklenen, sosyal güvenlik hakkından doğan ödemeler gibi bireylerin hayatlarını devam ettirmesi bakımından büyük öneme sahip konularda azami özenin gösterilmesidir (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz. *Moskal/Polonya*, B. No: 10373/05, 15/9/2009, § 72). Somut olayda idare tarafından yaşlılık aylığı ödemelerinin yersiz olduğu yönündeki hatalı işlemin dört yıl dokuz ay sonra tespit edildiği, kamu kurumlarının uygun zamanda, uygun yöntemle ve tutarlı olarak hareket etme sorumluluğunda başarısız olduğu anlaşılmıştır.

74. Sosyal adaletin gereği olarak idarenin tesis ettiği hatalı işlemi somut olayın koşullarına göre geri alabileceği veya belli durumlarda kaldırabileceği hususunda kuşku yoktur. Bu tespit hatalı idari işleminden kaynaklanan sosyal güvenlik ödemeleri için de geçerlidir. Aksi durum kişilerin sebepsiz zenginleşmesine yol açabileceği gibi sosyal güvenlik fonlarına katkıda bulundukları hâlde kanunlardaki koşulları sağlamadıkları gerekçesiyle ödemelerden mahrum kalan kimseler yönünden adil

olmayan sonuçlar doğurabilir. Bu durum; sınırlı kamu kaynaklarının uygun olmayan yöntemlerle dağıtımına cevaz verilmesi anlamına gelebileceğinden kamu yararı ile örtüşmez (Benzer yöndeki AİHM kararı için bkz; *Moskal/Polonya*, § 73).

75. Nitekim 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (a) ve (b) bendinde SGK tarafından fazla veya yersiz ödeme yapıldığının tespit edilmesi hâlinde bu ödemelerin geri alınacağı düzenlenmiştir. Anılan maddenin (a) bendinde; yersiz ödemenin kişilerin kasıtlı veya kusurlu davranışlarından doğması durumunda, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla on yıllık sürede, ödeme tarihinden itibaren hesaplanan kanuni faizi ile birlikte geri alınacağı hüküm altına alınmıştır. Bununla birlikte maddenin (b) bendinde; fazla veya yersiz ödemenin kurumun hatalı işleminden kaynaklanması hâlinde, hatalı işlemin tespit tarihinden geriye doğru en fazla beş yıllık sürede yapılan ödemeler toplamının, ilgiliye tebliğ edildiği tarihten itibaren yirmi dört ay içerisinde ödenmesi durumunda faizsiz olarak tahsil edileceği belirtilmiş, bu sürenin geçmesinden son yapılacak ödemeler bakımından ise yirmi dört aylık sürenin sonundan itibaren hesaplanan kanuni faizi ile geri alınacağı ifade edilmiştir (bkz. § 33).

76. Bütün bu değerlendirmeler çerçevesinde, hatalı idari işlemin; üçüncü kişilerin yönlendirmesi olmaksızın idarenin kendisinden kaynaklandığı durumlarda farklı bir ölçülülük yaklaşımının benimsenmesi ve başvuru üzerinde aşırı ve orantısız bir yüke sebep olunup olunmadığının tespit edilmesi gerekir.

77. Somut olayda; başvurunun tekrar emeklilik talebinde bulunmasından sonra, SGK'nın 19/1/2010 tarihli işlemiyle 1/1/2005-14/9/2009 tarihleri arasındaki dört yıl dokuz aylık süreçte başvurucuya toplam 35.945,41 TL aylıklık aylığının yersiz ödendiği anlaşılmıştır. Anılan işlemle belirlenen alacağın 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (a) bendi uyarınca başvurucudan tahsil edilmesine karar verilmiştir. Bu çerçevede başvuru toplamda 56.330,14 TL ödemiştir.

78. Başvuru konusu olayda; 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesinde yer alan açık yasal düzenlemeye karşın başvurunun 506 sayılı Kanun uyarınca aldığı aylıklık aylığı ödemelerine devam edildiği, başvurunun görev yaptığı Orman Genel Müdürlüğü tarafından SGK'ya bildirimde bulunulmadığı, SGK tarafından da bu konuda herhangi bir araştırmanın yapılamadığı, başvurunun emekli olduktan sonra tekrar çalışmaya başladığı yönündeki bildirimimin SGK kayıtlarında mevcut olduğu, başvurunun tekrar emekli olduğu tarihe kadar geçen süreçte her iki idarenin de hareketsiz kaldığı, bu durumun iyi yönetim ilkesi ile bağdaşmadığı ve yersiz yapılan ödemelerde idarenin de kusurunun bulunduğu anlaşılmıştır.

79. Somut olayda, idarece hatalı olarak ödendiği tespit edilen ana para tutarının iadesinin talep edilebileceği hususunda kuşku bulunmamaktadır. Aksi durumun belirtildiği üzere (bkz. § 74) başvurunun sebepsiz zenginleşmesine yol açabileceği ve sosyal adaletle bağdaşmayacağı açıktır. Buna karşın alacağın başvurucudan tahsilindeki yöntem önem arz etmektedir. Nitekim SGK tarafından yapılan hatalı ödemelerin tahsilindeki usul 5510 Kanun'un 96. maddesinde; kusurun bireyden veya Kurumdan kaynaklanması durumuna göre belirlenmektedir. Yapılan hatalı ödemelere ilişkin SGK'ya herhangi bir bildirimde bulunmaması nedeniyle başvurucuya kusur atfedilebileceği kabul edilse de yukarıda yapılan değerlendirmeler çerçevesinde söz konusu hatalı ödemelerde idarenin de kusurunun bulunduğu tespit edilmiştir. Buna rağmen 5335 sayılı Kanun'un 30. maddesine aykırı olarak başvurucuya ödenen aylıklık aylıkları; 5510 sayılı Kanun'un 96. maddesinin (a) bendi uyarınca geri alınmıştır. Hatalı idari işlemdeki bütün kusurun başvurucuya yüklenmesi ve 35.945,41 TL asıl alacağın kanuni faiziyle birlikte 56.330,14 TL olarak tahsil edilmesiyle başvuru üzerinde aşırı

ve orantısız bir yüke sebep olunmuş ve hakkın özüne dokunur şekilde ölçülülük ilkesi ihlal edilmiştir.

80. Açıklanan nedenlerle başvurunun Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına mülkiyet hakkının ihlal edildiğine karar verilmesi gerekir.

3. 6216 Sayılı Kanun'un 50. Maddesi Yönünden

81. 6216 sayılı Kanun'un 50. maddesinin (1) ve (2) numaralı fıkraları şöyledir:

“(1) Esas inceleme sonunda, başvurunun hakkının ihlal edildiğine ya da edilmediğine karar verilir. İhlal kararı verilmesi hâlinde ihlalin ve sonuçlarının ortadan kaldırılması için yapılması gerekenlere hükmedilir...”

(2) Tespit edilen ihlal bir mahkeme kararından kaynaklanmışsa, ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere dosya ilgili mahkemeye gönderilir. Yeniden yargılama yapılmasında hukuki yarar bulunmayan hâllerde başvurucu lehine tazminata hükmedilebilir veya genel mahkemelerde dava açılması yolu gösterilebilir. Yeniden yargılama yapmakla yükümlü mahkeme, Anayasa Mahkemesinin ihlal kararında açıkladığı ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldıracak şekilde mümkünse dosya üzerinden karar verir.”

82. Başvurucu; yeniden yargılama yapılmasına karar verilmesi, bunun mümkün olmaması hâlinde 57.000 TL maddi ve 10.000 TL manevi tazminatın kendisine ödenmesi talebinde bulunmuştur.

83. İnceleme sonucunda idarenin hatalı işlemi üzerine yersiz ödendiği tespit edilen alacak tutarının, kanuni faizi ile birlikte tahsil edilmesi nedeniyle mülkiyet hakkının ihlal edildiği sonucuna varılmıştır.

84. Mülkiyet hakkının ihlalinin sonuçlarının ortadan kaldırılması için yeniden yargılamasında hukuki yarar bulunduğundan kararın bir örneğinin yeniden yargılama yapılmak üzere Ankara 11. İş Mahkemesine gönderilmesine karar verilmesi gerekir.

85. Dosyadaki belgelerden tespit edilen 198,35 TL harç ve 1.800 TL vekalet ücretinden oluşan yargılama giderinin başvurucuya ödenmesine karar verilmesi gerekir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Mülkiyet hakkının ihlal edildiğine ilişkin iddianın KABUL EDİLEBİLİR OLDUĞUNA,

B. Anayasa'nın 35. maddesinde güvence altına alınan mülkiyet hakkının İHLAL EDİLDİĞİNE,

C. Mülkiyet hakkının ihlali ve sonuçlarını ortadan kaldırmak için yeniden yargılama yapmak üzere kararın Ankara 11. İş Mahkemesine GÖNDERİLMESİNE,

D. 198,35 TL harçtan ve 1.800 TL vekalet ücretinden oluşan yargılama giderinin BAŞVURUCUYA ÖDENMESİNE,

E. Kararın bir örneğinin Türkiye Cumhuriyeti Sosyal Güvenlik Kurumuna GÖNDERİLMESİNE,

F. Kararın bir örneğinin Adalet Bakanlığına GÖNDERİLMESİNE

9/3/2016 tarihinde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Engin YILDIRIM

Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye
Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye
Recep KÖMÜRCÜ

Üye
M. Emin KUZ